

Johannes Værges prædiken 2. juledag

Taler

Johannes Værges
Sognepræst og forfatter

Dato

26. december 2003

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 10, vers 32-42

Salmer

Den yndigste rose er funden Julebudet til dem, der bygge
Gud er Gud, før jorden skabtes

—

Hjerte, løft din glædes vinger
Frisk op! Endnu engang, vers 9
I denne søde juletid, vers 5-7

1

*Himmelske Far, hjælp os ved din Ånd til at tage det lys som julens budskab
rummer, med os i vore hjerter – så vi får styrke til at leve i verden, som den er,
med dens konflikter og kampe.*

5

Allerede da ærkeenglen Gabriel i sin tid havde været hos Maria i Nazareth for at
bebude for hende, at hun skulle føde et barn, som ville blive kaldt Guds søn,
føde et helligt barn som skulle herske over et rige uden ende, uden grænser –
allerede da Gabriel efter bebudelsen var tilbage i det himmelske, var hans

10

betæneligheder begyndt: Var det ikke et rigelig dristigt vovestykke Gud nu
havde bestemt sig for? At lægge så meget ind i et menneske at det skulle kaldes
Guds søn, altså repræsentere Gud på jorden – at Gud betroede menneskene så
meget, ville det ikke bare gå helt galt?

15

Havde det så endda været hos velstillede folk barnet skulle fødes, folk med magt
i samfundet, så drengen kunne vokse op under betryggede forhold, under
passende beskyttelse ...

20

Tværtimod ville Gud betro barnet til småfolk, nogle der intet var efter jordisk
målestok – så meget kendte Gabriel til forholdene på jorden, at dét faldt i
øjnene. Så han var gået til Gud med sin betænkelighed: Var det som Gud her
havde sat i værk, virkelig ordentlig gennemtænkt?

25 Gud havde svaret at det som begyndelsen nu var gjort på, havde været meningen fra tidernes morgen. Den dybe bestemmelse i skaberværket skulle virkeliggøres: I tidens fylde skulle den kærlighed og det guddommelige lys som er det inderste i alt levende, træde frem, ikke længere være gemt hos Gud, men blive betroet menneskene. Overladt til menneskene. Og hvordan kunne denne betroelse gøres mere tydelig end i et lille, ubeskyttet barns skikkelse, overladt til
30 menneskenes omsorg?

“Jamen det er jo netop det,” havde Gabriel svaret – “hvordan kan du dog tro at menneskene kan klare det?” – Gabriel var jo ikke dum; som ærkeengel var han vant til at omgås det gådefulde og skjulte i verden, og han forstod godt Guds tale
35 om den dybe bestemmelse fra evighed af, kærligheden og det guddommelige lys inderst i skaberværket, alt det som menneskene hidtil kun var blevet givet en meget sløret adgang til – han forstod, at Gud nu åbnede op for dette gemte, satte det sårbart ind i menneskenes verden, betroede dem det. Men det gjorde det kun endnu sværere for ham at fastholde den glæde han faktisk havde mærket
40 ved opgaven over for Maria, bebudelsen og hendes ja til at gå ind i dét, som var for stort at forstå; ved Guds forklaring voksede kun hans bekymring, uro: Hvordan vil menneskene kunne tage imod dette, som Gud lagde så umådelig meget i, i den grad lagde *sig selv* i? På den måde åbne op for det hellige – var menneskene parate til det, havde de forudsætninger for at tage det til sig? Gud
45 svarede blot: “Vent og se, til jeg lader ham stå åbent frem.”

Nu gik der så en årrække. Gabriel fik andet at tænke på, men en dag stod Jesus foran Johannes Døber ved Jordanfloden og lod sig døbe. Og så greb Gud ind og bekendtgjorde - denne gang uden hjælp af engle - at Jesus var hans søn,
50 repræsenterede Gud, stod frem med bemyndigelse fra Gud. Og da gav det et sæt i Gabriel; al hans betænkelighed fra før vældede frem:

“Ikke for at kritisere dig,” sagde Gabriel til Gud, “men har du glemt hvordan det gang på gang er gået, når du lod en profet få en særlig opgave, et særligt
55 budskab? Hvordan det stort set hver gang er endt i misforståelser, i strid og splid og vrede, flere gange ligefrem i blodig vold. Og nu er det noget *meget* større, du sætter på spil! Nu betror du menneskene endnu mere, lukker op til dit hjerte, ja, såvidt jeg forstår det, så lægger du nu dit eget inderste i menneskenes hænder! Og så meget ved jeg om menneskene,” fortsatte Gabriel, “at deres hænder
60 hverken er rene, hvis du forstår, hvad jeg mener, eller sarte med hensyn til, hvad de kan finde på at grabse til sig og bruge til egne, forvildede formål. Så tragisk!

Kære Gud, vil du virkelig lade dig udsætte for det? Ja, og tænk. hvis nu Jesus bliver fristet til at bruge den magt, du har givet ham, til andre formål end det.
65 som du vil?”

“Ja,” svarede Gud, “den fristelse må han modstå, hvis det skal gå godt. Den risiko må jeg tage med. – Og også det med menneskenes hænder.”

70 Gabriel var ikke det mindste beroliget og fortsatte: “Men hvis din søn så modstår fristelsen og virkelig står frem for folk og forkynder det, du vil have sagt – og folk så bare misforstår det? Eller afviser ham, fornægter ham? Eller hvis det fører til strid – at der bliver splid mellem en mand og hans far, en datter og hendes mor, en svigerdatter og hendes svigermor, og en mand får sine husfolk til
75 fjender? Ja, at der bliver så megen strid og modstand, fordi det her er for stort for menneskene, så det ender med forfølgelse, og – ja, jeg tør næsten ikke tænke tanken,” sagde Gabriel tøvende, “tænk hvis det ender med at de slår din søn ihjel?”

80 Det virkede faktisk som om Gud var forberedt på den mulighed; Gud svarede alvorligt – Gabriel syntes han også sporede sorg i Guds stemme: “Strid og smerte undgår vi ikke. De som vil følge min søn får deres kors at bære på. Hver får sit at slås med. Men den, der redder sit liv ved at smyge sig uden om sit kors, skal miste sit liv, og den der mister sit liv på grund af min søn og mig, skal redde
85 det. – Og hvad særligt min søn angår,” tilføjede Gud, “så husk på hvordan det er på jorden: Hvis ikke hvedekornet falder i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det mange fold.”

“Jamen kære Gud”, udbrød Gabriel, “kan du da ikke lave det om – sørge for at
90 der ikke skal følge dette tunge og sorgfulde med?”

Der var stilhed nogle øjeblikke. Gud sagde så: “Forestil dig at jeg havde skabt verden og menneskene anderledes. Ja, jeg kunne jo godt have skabt verden og menneskene sådan at der ikke var disse kampe mellem lysets og mørkets kræfter,
95 livets og dødens kræfter. Men ved at skabe menneskene har jeg villet noget helt særligt. Jeg har lagt en særlig risiko ind i deres liv – betroet dem et ansvar.

Alt det andet, jeg har skabt – for det er der særlige love: Hvis en flod løber over sine bredder og river et hus med sig, kan du ikke bebrejde floden noget; den
100 følger blot de love, der er for floder. Hvis et sultent rovdyr dræber et lam, er det

noget tilsvarende. Men mennesket er skabt anderledes.

105 Min mening med at gøre mennesket anderledes end alt det andet skabte,”
fortsatte Gud, “det var at jeg ønskede et væsen på jorden der kunne række ud
efter de højeste ting, blive overdraget ansvar – og *svare* mig. Lade deres liv være
et *svar* på mig.

110 I deres liv står store ting på spil, og derfor undgår de ikke konflikt og kamp og
meget, som smerter dem selv og mig. Menneskenes liv er *alvor* – derved har jeg
givet menneskene ansvar, ja lagt en dyrebær storhed ind i deres liv, som de andre
skabninger ikke kender til.

115 Mit ønske med menneskene: At de tager alle de muligheder, de har fået frem for
resten af skabningen, alvorligt. At de kan glædes – og kæmpe, når det er det, der
skal til. På den måde leve deres liv som svar på mig. Men det skal være et svar
med menneskets *egen* stemme, farvet af det, som er *dét* menneskes liv – ikke et
tvungent svar. Hvad ville svaret være værd hvis jeg selv styrede svarene eller
forhindrede de svar, som gør mig ondt?

120 Nej,” fortsatte Gud, “jeg har skabt menneskene med mulighed for både at stille
deres liv til rådighed for mistillid, egoisme, det der gør menneskelivet småt og
ødelægger fællesskabet, *og* givet dem muligheden for at lade deres liv være et
glædeligt svar – stå til rådighed for kærlighed og håb og glæde. Tilgivelse.

125 Når jeg nu har sat min søn helt ind i menneskenes verden, er det jo heller ikke,
som du vil se, med magt til at *tvinge* menneskene til det ene eller det andet.
Tværtimod bliver han selv ramt af de mørke modstandskræfter, der uvægerligt
kaldes frem, og der opstår splid og smerte, forrædderi, vold og død. Når den
130 slags rammer ham, rammer det mig, men han skal vise menneskene at også når
det rammer *dem*, rammer det mig – at jeg er med dem. At vi er hinandens svar.
Han er kommet for at vise, hvor forbundne vi er – at alt andet kan rystes,
brydes, forgå, men tilbage vil være båndene mellem menneskene, min søn og
mig – og dér banes der vej gennem lidelse, nederlag, død. Han er kommet for at
135 kalde håb frem. Så menneskenes liv kan blive et *svar* i tro, i tillid. Tro, håb,
kærlighed.”

Gabriel kom til at tænke på hvad nogle af de gamle profeter havde forkyndt,
Esajas især: At det menneske, der rammes af lidelse og forkastelse, kan være Gud

ganske nær og være Guds særlige redskab, snarere end det menneske, som får magt og fremgang.

Og det var så også sådan Gud nu valgte at lade sin søn træde frem, forstod han:

145 Ikke ved at imponere eller tvinge med ydre magt, ikke ved at træde frem som den usårlige. Heller ikke ved at love menneskene fritagelse for tab, konflikt, smerte. – Og som om Gud fortsatte, hvad Gabriel tænkte, sagde han nu – men ligesom forbi Gabriel, til menneskene: “I skal forstå at jeg ikke møder jer med feltherremagt eller rigmandsmagt; jeg ønsker, at jeres liv skal være et *frit* svar på
150 mig. I min søn lader jeg jer se, hvad kærlighed og tilgivelse og sandhed kan udrette. Der viser jeg min magt, og den magt betror jeg jer. – Tro mig, det er *den* magt der baner sig vej selv gennem lidelse og død; det er den, der består, når alt andet smuldrer og forgår. Tro mig ...”

155

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

160

Tags

2. Juledag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/johannes-vaerges-praediken-2-juledag>

165

170

175